

Nr 426

Av herr **Hedlund m. fl.**, *angående regionalpolitiken.*

(Lika lydande med motion nr 380 i Första kammaren)

Näringsliv och bebyggelse har alltmer koncentrerats till några få områden. Det är en utveckling som skapar stora problem i såväl koncentrationsområdena som glesbygderna. Vissa områden och t. o. m. landsdelar håller på att bli så utglesade att näringsliv och bebyggelse inte längre kan upprätthållas. Särskilt för Norrland är utvecklingen allvarlig. Samtidigt överdimensioneras koncentrationen till storstadsområdena med konsekvensen av svårbemästrade och ofta olösliga problem i fråga om miljöer, trafik, bostäder och sociala förhållanden. Prognoserna pekar på ytterligare forcering av dessa utvecklingstendenser. Miljöpolitiska såväl som samhälls- och företagsekonomiska skäl gör det nödvändigt med en aktivare lokaliserings- och regionalpolitik, som möjliggör näringsliv och bebyggelse över hela landet. Politiken hittills har varit helt otillräcklig och därtill felavvägd. Man har flyttat de arbetslösa till koncentrationsområdena i stället för att skapa nya arbetstillfällen i de regioner där arbetskraften finns. Här måste proportionerna bli omvända genom en aktiv lokaliseringspolitik, som understödjes av en samhällsplanering och en regionalpolitisk målsättning inriktade på ett så långt möjligt decentraliserat samhälle. Nu måste en lokaliserings- och regionalpolitik förverkligas, som kan ge områden med brist på sysselsättningsmöjligheter ett förstärkt näringsliv, så att livskraftiga tätorter och regioner kan upprätthållas över hela landet.

Frågan om lokaliserings- och regionalpolitikens framtida utformning är nu under prövning av 1968 års lokaliseringsutredning. Dess delbetänkande »Lokaliserings- och regionalpolitik» (SOU 1969: 49) skall enligt statsverkspropositionen ligga till grund för en proposition senare till årets riksdag om förlängning och viss förändring av nuvarande lokaliseringspolitiska försöksverksamhet. Utredningen har föreslagit förstärkning av lokaliseringsstödet i form av lokaliseringslån och lokaliseringsbidrag samt medel till lokaliseringsutbildning. Vidare förordas försöksverksamhet med industricentra. I sitt fortsatta arbete avser utredningen att utarbeta förslag till en hela landet omfattande regionalpolitik.

Centerpartiet har vid upprepade tillfällen fört fram kravet på en mer aktiv lokaliserings- och regionalpolitik. De förslag som framförts innefattar handlingslinjer, som sammanfattats t. ex. i det regionalpolitiska 15-punkterspro-

gram som centerpartiets styrelse antog vid sammanträde den 14 oktober 1969.

Detta 15-punktprogram är följande:

1. Det direkta lokaliseringstödet till företag i form av lån och bidrag måste förstärkas väsentligt såväl i belopp som i utsträckning till rörelsekre- diter och serviceföretag. — — — Samhälleligt engagemang för uthyrning av industrilokaler bör främjas.

2. Investeringsfonderna bör generellt få användas för en aktiv lokalise- ringspolitik i stodområdena. Då de kan utnyttjas i stort sett endast av de större företagen, måste motsvarande förmåner skapas för vanliga och mindre företag genom t. ex. resultatutjämningskonton och förbättrade avskrivnings- möjligheter, slopande av elskatten eller arbetsgivaravgiften etc.

3. Lokaliseringpolitiken måste stödjas av en samhällsplanering, som är kommunalt förankrad med tonvikt på länsplanet.

4. Samhällets service i fråga om vägar, tele- och postkommunikationer, kraftförsörjning, barntillsyn, skolor, sjuk- och åldringsvård etc., måste sam- ordnas med lokaliseringpolitiken.

5. Samhället måste utjämna transportkostnaderna, så att produktionsför- utsättningarna blir så likvärdiga som möjligt i olika delar av landet. Härmed avses såväl järnvägs- och flygtaxor som bensin- och oljepriser. En förbilli- gande rationalisering av kommunikationerna är angelägen. Detta gäller inte minst telekommunikationerna, där kostnaderna också bör utjämnas.

6. Samhället bör inom lokaliseringsområdena särskilt främja utbildningen av såväl företagare som arbetskraft. En teknisk högskola bör inrättas i Norr- land.

7. Väsentliga uppgifter i en aktiv lokaliseringspolitik är rådgivning till företagen i fråga om produktion och marknadsföring, särskilt med hänsyn till exportmarknaden.

8. Statliga och kommunala industribeställningar bör i möjlig utsträckning utläggas till företag i lokaliseringsområdena.

9. En effektivare kommunalskatteutjämning är angelägen för att likvär- diga förutsättningar skall kunna skapas mellan olika områden.

10. I en aktiv lokaliseringspolitik måste statliga och halvstatliga företag tillmätas väsentliga uppgifter, som det är särskilt angeläget att nu ta till vara.

11. Ett förtroendefullt samarbete mellan samhället och näringslivet är nöd- vändigt inte minst inom lokaliseringpolitiken. Det samarbete som staten in- lett med Industriförbundet är glädjande — men det måste utsträckas också till de mindre företagens organisationer.

12. Ytterligare koncentration till storstadsområdena måste från mänsk- liga och miljömässiga synpunkter effektivt motverkas — främst genom posi- tiva lokaliseringåtgärder i undersysselsättningsområden. Etableringskontroll eller särskilda investeringsavgifter kan dock bli nödvändiga i storstadsom- rådena.

